

цивільного законодавства України: виклики часу : монографія / за ред. Н. С. Кузнецова. Одеса : Гельветика, 2021. 688 с.

5. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Регулятивні правовідносини: приватно-правовий та публічно-правовий виміри: монографія. Одеса : Гельветика, 2018. 404 с.

6. Науменко К. С. Поняття, ознаки та види цивільних правовідносин. *Вісник ХНУВС*. 2023. № 2(101). С. 36–41.

7. Домусчі С. Д. Сутність цивільних правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права*. URL:<http://www.apdp.in.ua/v41/11.pdf>

Ірина Дзюба

завідувач кафедри

адміністративно-правових дисциплін

та публічного управління,

кандидат юридичних наук

Діана Рукіна

студентка ННІ права

та інноваційної освіти

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ГЕНДЕРНИЙ БАЛАНС У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ: ВІД СТЕРЕОТИПІВ ДО РЕАЛЬНИХ ЗМІН

Гендерний баланс у Збройних Силах України (далі – ЗСУ) є однією з ключових тем, що відображають трансформацію суспільства та армії в умовах сучасних викликів. Ця проблема має як історичне підґрунтя, так і актуальний контекст, пов'язаний із воєнним станом, що триває з 2014 року. Російська агресія стала поштовхом до переосмислення ролі жінок у військовій сфері. Якщо раніше їхня присутність обмежувалася допоміжними функціями, то сьогодні вони дедалі частіше обіймають бойові посади. Цей процес супроводжується боротьбою зі стереотипами, які глибоко вкорінені в суспільстві та в армійській структурі [1]. Жінки доводять свою здатність виконувати складні завдання нарівні з чоловіками, але шлях до повного визнання залишається тернистим.

Історично участь жінок у військових формуваннях на території України має давню історію. Під час Першої та Другої світових воєн українки активно долучалися до партизанських рухів. У складі Червоної армії вони служили медсестрами, зв'язківцями, а подекуди й снайперами. Проте в радянський період їхня роль залишалася другорядною. Після розпаду СРСР і створення ЗСУ в 1991 році Україна успадкувала модель, де жінки переважно обіймали адміністративні, медичні чи логістичні посади. Такий підхід відображав гендерні стереотипи того часу. Лише збройна агресія на сході України змусила

переглянути ці підходи.

З початком бойових дій у 2014 році кількість жінок у ЗСУ почала стрімко зростати. Ці зміни свідчать про поступове подолання стереотипів. Проте упередження все ще зберігаються. У суспільстві й досі побутує думка, що військова служба – це «чоловіча справа». Жінки-військовослужбовиці нерідко стикаються з коментарями про їхню нібито меншу фізичну витривалість чи емоційну нестабільність. Такі уявлення не підтверджуються реальними фактами. Дослідження показали, що жінки в армії демонструють високий рівень дисципліни та професійності. Їхній внесок у захист країни є незаперечним, що визнають навіть скептики.

Однак інституційні бар'єри залишаються значною перешкодою. У ЗСУ досі не вистачає інфраструктури, адаптованої до потреб жінок. Наприклад, у польових умовах часто відсутні окремі санітарні приміщення чи належне спорядження. Військова форма та бронежилети розроблялися з урахуванням чоловічої анатомії, що створює незручності для жінок. Логістичні проблеми ускладнюють повсякденну службу.

Суспільні стереотипи також гальмують прогрес. У масовій свідомості військова служба асоціюється з маскуліністю. Жінки, які обирають армію, часто сприймаються як виняток, а не норма [2, с. 238]. Медіа часто романтизують образ «жінки-воїна», що може створювати нереалістичні очікування. Водночас позитивні приклади поступово змінюють ситуацію. При цьому жінки – військовослужбовиці ЗСУ отримують різні державні нагороди за мужність, професіоналізм та самовіддану службу, що є символами змін.

Психологічний аспект є не менш важливим. Воєнний стан чинить величезний тиск на всіх військових, але для жінок додаються специфічні виклики. Багато з них поєднують службу із сімейними обов'язками [3]. Материнство та військова кар'єра часто сприймаються як несумісні. Також жінки частіше стикаються з сексуальними домаганнями чи дискримінацією в армії. Такі випадки негативно впливають на моральний стан. Для вирішення цих проблем потрібні спеціалізовані програми підтримки. Тренінги з гендерної чутливості для особового складу могли б покращити ситуацію.

Позитивні зрушення вже помітні на різних рівнях. Зростає кількість жінок, які свідомо обирають військову кар'єру. Освітні заклади, як-от Національна академія сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного, щороку випускають дедалі більше жінок-офіцерок. Їхня підготовка не поступається чоловічій. Суспільство також поступово визнає внесок жінок у захист країни. У 2021 році День захисників і захисниць України вперше відзначався з акцентом на гендерну рівність. Ця символічна зміна виділила важливість жінок у ЗСУ.

Принагідно зауважити, що міжнародний досвід може стати орієнтиром для України. У країнах НАТО, таких як США чи Канада, жінки давно інтегровані в армію на всіх рівнях [4, с. 83]. Їхній приклад демонструє, що гендерний баланс підвищує ефективність ЗСУ. В Україні цей процес лише

набирає обертів.

Економічний аспект також має значення. Залучення жінок до ЗСУ розширює кадровий потенціал. В умовах воєнного стану це дозволяє компенсувати втрати та підвищувати боєздатність. Жінки приносять унікальні навички, як-от увагу до деталей чи вміння працювати в команді. Їхня участь у миротворчих операціях чи розвідці часто є ефективнішою за чоловічу.

Отже, гендерний баланс у ЗСУ є не лише питанням справедливості, а й стратегічною необхідністю. Руйнування стереотипів і створення умов для повноцінної участі жінок підвищують ефективність армії. Прогрес очевидний, але для реальних змін потрібні подальші реформи, підтримка суспільства та міжнародна співпраця. Україна має шанс стати прикладом того, як гендерна рівність може зміцнити національну безпеку.

1. Запобігання та протидія дискримінації в Україні. Множинна дискримінація : навч. посіб. / кол. авт.; ред. А. Є. Фоменко. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 236 с.

2. Резворович К. Р. Роль міжнародних норм у формуванні гендерного вектору України у післявоєнний період. *Приватно-правові аспекти відбудови України на шляху європейської інтеграції* : матеріали Всеукр. науково-практ. онлайн-конф. (м. Дніпро, 12 грудня 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 237–240.

3. Рукіна Д. О., Левін О. Л. Особливості гендерної політики в органах МВС. Соціально-гуманітарні виміри правової держави : матеріали Міжнародної науково-практ. конф. (м. Дніпро, 27 жовтня 2022 р.). Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 364–366.

4. Самотуга А. Гендерна рівність у правовому механізмі НАТО. *Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні: сучасні досягнення та перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 25-й річниці з дня прийняття Конституції України та 30-й річниці проголошення незалежності України (м. Дніпро, 10–11 червня 2021 р.). Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 82–85.

Наталія Ільків

доцент кафедри

господарсько-правових дисциплін

Львівського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ НАЛЕЖНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Рух України до виконання зобов'язання з впровадження у національне законодавство найкращих європейських стандартів ухвалення рішень владними суб'єктами стосовно особи має своїм наслідком імплементацію положень нормативно-правових актів ЄС у сфері належного адміністрування,